

Jordbruksutskottets yttrande

1982/83:2 y

över riksdagens revisorers förslag i anslutning till granskning av domänverket (förslag 1982/83:12), m. m.

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har den 16 februari 1983 beslutat inhämta yttrande från jordbruksutskottet över riksdagens revisorers förslag i anslutning till granskning av domänverket (förslag 1982/83:12) samt motionerna 1982/83:358, 1982/83:489 och 1982/83:2169.

Revisorernas förslag

På grundval av en rapport (1981/82:4) Intäkts- och kostnadsutvecklingen vid domänverket och de över rapporten inhämtade remissyttrandena föreslår revisorerna

att domänverkets avverkningsnivåer, produktionskapaciteten hos skogsindustrin och det regionala sysselsättningsbehovet anpassas till varandra genom planeringsöverläggningar mellan de olika intressenterna,

att domänverket i fortsättningen bygger upp ett större virkesförråd än vad verket nu har, förnygrar dåligt beskogade arealer samt tillämpar även en 20-årig planeringshorisont vid sidan av övriga planeringsperspektiv samt

att användningen av skogsarealer ovanför gränsen för svårförnygrad skog i Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län utreds.

Motionerna

I motion 1982/83:358 av John Andersson (vpk) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om riksdagens revisorers förslag i anslutning till granskning av domänverket,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om villkor för verkets drift av olönsamma skogsmarker i Norrland,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om verkets försäljning av skog på rot och anlåtande av entreprenörer.

I motion 1982/83:489 av Lars Ernestam och Börje Stensson (båda fp) yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär ett förslag till användning av barrskogarna ovanför gränsen för svårförnygrad skog i fjällranden som

bygger på en samlad avvägning mellan skogsbrukets krav och bevarandebestånden (naturvård, rennärning och friluftsliv),

2. att riksdagen uttalar att – i avvaktan på det begärda förslaget – inga avverkningar, vägdragningar eller andra skogsbruksåtgärder får ske på statens mark och inte heller på annan mark annat än i de fall åtgärden i fråga tillstyrks av ansvariga centrala myndigheter på naturvårds- och rennäringsområdet.

I motion 1982/83:2169 av Margaretha af Ugglas och Arne Andersson i Ljung (båda m) yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ny målsättning för domänverkets verksamhet i enlighet med vad i motionen framförts,

2. att riksdagen beslutar uttala sig för att domänverket/domänkoncernens agerande som virkessäljande part och affärsdrivande koncern skall granskas ur konkurrensneutralitetssynpunkt,

3. att riksdagen uttalar sig för att avkastningskravet på all verksamhet inom domänverket/domänkoncernen preciseras.

Utskottet

Revisorerna konstaterar i en allmän kommentar till sin granskning av domänverkets skogsbrukspolitik under berörd period, i huvudsak 1970-talet, att domänverkets handlande under den granskade perioden måste bedömas som positivt, även om vissa inslag kunde diskuteras. Revisorerna har vid sina överväganden inte funnit det angeläget att föreslå ändringar i beskrivningen av målen för domänverkets verksamhet. Enligt revisorernas mening är de olika delmålen tillfredsställande angivna i bl. a. skogsvårdslagen med följdförfattningar och i skilda principbeslut av riksdagen.

Utskottet vill i anslutning till vad här anförts endast understryka att den nya skogsvårdslag som trädde i kraft den 1 januari 1980 bl. a. innebär att enhetliga regler numera gäller för allt skogsbruk i landet. Strävan mot en sådan enhetlighet kom visserligen till uttryck i myndighetsinstruktioner och motivuttalanden även för skogsmark som låg utanför den tidigare skogsvårdslagens tillämpningsområde, således också i fråga om domänverkets skogsmark. Genom den nya skogsvårdslagens tillkomst bör dock samordningen av olika åtgärder för skogsbrukets område kunna bli mera fullständig än tidigare.

Revisorernas förslag i vad avser virkestillväxt, virkesbestånd och avverkningar i de av domänverket förvaltade skogarna samt motionsyrkandena i anslutning härtill föranleder utifrån de synpunkter utskottet har åt företrädare ej någon erinran eller särskilt uttalande från utskottets sida.

Vad gäller intressekonflikten mellan domänverket och naturvårdsintressena m. fl. i fråga om utnyttjandet av de s. k. fjällnära skogarna vill utskottet framhålla att gällande skogsvårds- och naturvårdslagstiftning i och för sig ger

visst skydd för naturvårdsintressena inom dessa områden. Skogsvårdslagen föreskriver sålunda krav på tillstånd från skogsvårdsstyrelsen för avverkning Eller omläggning av skogsmark till annat ändamål inom områden som efter regeringens beslut avsatts som svärförnygrad skog. I samband med att tillstånd till avverkning m. m. ges kan skogsvårdsstyrelsen besluta om åtgärder för att begränsa eller motverka olägenheter och trygga återväxten. Inom övriga områden skall all slutavverkning som omfattar mer än 0,5 ha i förväg anmälas till skogsvårdsstyrelsen. Om länsstyrelsen för visst område har begärt det, överlämnar skogsvårdsstyrelsen sådana anmälningar till länsstyrelsen. Länsstyrelsen har därvid möjlighet att, innan någon avverkning sker, ingripa med stöd av naturvårdslagen. Vidare bör nämnas att skogsvårdsstyrelsen i den nya skogsvårdslagen ges möjlighet att i särskilda fall föreskriva vilka åtgärder som skall vidtas med hänsyn till naturvårdens intressen.

Det kan vidare nämnas att regeringen (industridepartementet) genom beslut den 18 november 1982 utfärdat vissa föreskrifter om avverkning ovanför skogsodlingsgränsen, enligt vilka domänverket, i avvaktan på resultatet av den pågående urskogsinventeringen, skall före beslut om avverkning av skog och vägdragningar ovanför den tidigare s. k. skogsodlingsgränsen i varje särskilt fall samråda med berörd länsstyrelse. Sådant samråd har bl. a. ägt rum beträffande de områden inom kronoparken Kirjesålandet i Västerbottens län, som omnämns i motion 489 och som även berörts av jordbruksministern i ett frågesvar den 10 februari 1983 om skydd för vissa urskogar. Sedan naturvårdsverket reagerat mot vissa planer på avverkning inom området har domänverket i skrivelse den 8 februari 1983 förklarat att domänverket på grund av den speciella vikt som naturvårdsverket lägger vid Kirjesålandet är berett att ytterligare uppskjuta samtliga avverkningsplaner inom området, så att särskilt tidsutrymme skapas för en utvärdering av området. Ett sådant uppskov kan dock inte gälla längre än till hösten 1984, då olägenheterna annars enligt domänverkets uppfattning blir oacceptabelt stora.

Utskottet finner det för sin del naturligt att resultatet av den urskogsinventering som naturvårdsverket i samråd med skogsstyrelsen bedriver och vars sista fas bl. a. avser de områden varom här är fråga avvaktas, innan man går i författning om att vidta några mera ingripande skogsbruksåtgärder på berörda arealer. Detta bör gälla såväl avverkningar som vägarbeten. Som revisorerna anför väntas urskogsinventeringen bli slutförd under innevarande år. Utskottet förutsätter mot bakgrund av vad i det föregående anförts att syftet med revisorernas framställning om iakttagande av stor restriktivitet med skogsarbeten i berörda områden kommer att tillgodoses.

Såväl i revisorernas framställning som i motionerna 358 och 489 framhålls bl. a. rennäringens intressen i sammanhanget. Utskottet vill härtill fästa uppmärksamheten på att en särskild samrådsgrupp för skogsbrukets hänsynstagande till rennäringen har utarbetat en samrådsmodell som

innebär att storskogsbruket inom renskötselområdet förutom planerade avverkningar även anmäler skogsvårdsåtgärder till resp. skogsvårdsstyrelse, som i sin tur sammanställer uppgifterna och distribuerar dem till resp. sameby. På grundval härav sker sedan samråd mellan skogsägarna och samebyarna. Skogsstyrelsen har också nyligen utarbetat allmänna råd för skogsbrukets hänsynstagande till rennäringen (SKSFS 1982:2).

Stockholm den 17 mars 1983

På jordbruksutskottets vägnar
EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Arne Andersson i Ljung (m), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), John Andersson (vpk), Åke Selberg (s), Jan-Eric Virgin (m), Bengt Kronblad (s) och Lennart Brunander (c).

Avvikande mening

Börje Stensson (fp) anser att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "att tillgodoses" bort ha följande lydelse:

Hotet mot fjällskogarna framstår som ett av våra allvarligaste och mest akuta naturvårdsproblem. Riksdagens revisorers förslag innebär att vissa åtgärder vidtas för att lösa detta problem. Enligt utskottets uppfattning är dock situationen så bekymmersam att mer kraftfulla åtgärder är nödvändiga.

Utskottet finner det för sin del angeläget att riksdagen hos regeringen begär ett förslag till användning av barrskogarna ovanför gränsen för svärföryngrad skog i fjällranden. Förslaget bör bygga på en samlad avvägning mellan skogsbrukets krav och bevarandeintressena (naturvård, rennäring och friluftsliv). I avvaktan på det begärda förslaget bör inga avverkningar, vägdragningar eller andra skogsbruksåtgärder få ske på statens mark och inte heller på annan mark annat än i de fall åtgärden i fråga tillstyrks av ansvariga centrala myndigheter på naturvårds- och rennäringens område.

Vad här anförs innebär att utskottet ställer sig bakom de förslag i frågan som lagts fram i motion 489.

Utskottet förordar att näringsutskottet föreslår riksdagen att som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet här anfört.